

OSLO
NVE I CENTRALTEATRET

MOLIÈRE · komedien

Don Juan.

h 7 3 1

mon «Fecit»

Prav Porträt de Mr de Molière en Habit de Sganarelle

Molière selv i rollen som Sganarelle

Don Juan.

24g048350

Don Juan-skikkelsen tilhører en slags felles europeisk mytologi, og det gjør vel bare slike skikkelser som er bærere av grunnholdninger. I den grad er figuren gått inn i den alminnelige bevissthet at navnet betegner egenskaper. Vi kan si «en Don Juan» om en person.

Den levende modellen var visstnok en middelaldersk spansk adelsmann. Hans skikkelse er dunkelt gjengitt i muntlige tradisjoner. Men fra 1630, da den spanske dramatiker Tirso de Molinas skrev sitt «kappe og korde»-stykket om ham, er han brukt om og om igjen som hovedperson i dikt og drama. Ved siden av Molières stykke, har vi Mozarts opera fra 1787, Byrons store romantisk-satiriske dikt fra 1820, Jose Zorillas romantiske drama på vers fra 1860, for bare å nevne de aller mest kjente. Utallige er de skuespill der Don Juan er hovedfigur, helt til Helge Krog og Sigurd Hoel lot ham fremstå som moderne lystspillfigur i 1930 og Max Frisch skrev «Don Juan oder die Liebe zur Geometri» i 1953. Og vi glemmer heller ikke at Shaw gjorde bruk av Don Juan i sin versjon av «Mannen og hans

overmann», der han for sikkerhets skyld lar kvinnebedåreren havne i et helvete som et mellomspill i selve komedien.

Det synet vi har på Don Juanskikkelsen i dag, hvis vi ikke reflekterer nærmere over den, er kanskje mest preget av de romantiske skildringene fra det 19. århundre. Den store kvinneerobreren som dyrket forførelsen som en fin kunst og foraktet varige bånd til en kvinne ble sett på med en slags skrekkblandet fryd av kvinnene, og med en hemmelig misunnelse av mange menn. I vår tid har psykoanalysen kanskje tatt noe av glansen fra typen ved å antyde at han løper etter neste kvinne fordi han er redd for å røpe sin mangel på kjærlighetsevne for den ene.

Den bakgrunnen Molière hadde, og den verden han levde i gjorde andre sider ved Don Juan viktige. Over alle ting hersket Gud, men på jorden fantes nesten like mektige herrer.

Stykket er skrevet samtidig som eneveldet ble festnet i Danmark-Norge, og i en tid, da det var vanlig for europeiske fyrster å selge sine undersåtter til krigstjeneste for fremmede. Don

Juan gjør opprør mot menneskelige lover ved sitt forhold til kvinner, men han er også en bevisst opprører mot Gud. Han lever etter sin lyst uten å godta noen moralsk dommer over seg.

I stykket ser vi faktisk mer av at han utfordrer en Gud han ikke tror på, enn av hans ferd blant kvinnene. Han vil ikke anerkjenne noen lov utenom seg selv. Han lever i et nakent univers, og blir en absurd skikkelse. Som sådan kjennes han merkelig moderne.

Både i Molières og Mozarts verk er Don Juans tjener en like stor rolle som tittelrollen. Don Juan blir tydelig som skikkelse, sett i forhold til tjeneren Sganarelle. De er motsetninger, men uløselig knyttet til hverandre.

Slike parskikkelser møter vi ofte nettopp i dikterverk som kjennes

særlig sentrale: Mefisto — Faust, Don Quixote — Sancho Panza.

Molières Don Juan hadde premiere i 1665. Hans forrige stykke «Tartuffe» var stoppet av sensuren. Han hadde «Misantropen» i arbeid, det var ikke ferdig, og kanskje grep han etter Don Juan-figuren fordi det her fantes mange trekk å låne fra tidligere stykker. Stykket gikk bare fjorten ganger. Molière selv spilte Sganarelle. Det ble siden ikke spilt på 175 år. I vår tid hører det derimot til Molières mest spilte. I Frankrike gjorde først Louis Jouvet og siden Jean Vilar stor suksess med det. Vilar gjestet også Oslo med sin forestilling fra Theatre National Populaire. I Norge gikk stykket sist på Nationaltheatret i 1960 og på Den Nationale Scene i Bergen i 1970.

B.H.

MOLIÈRE

Frankrikes største komediedikter ble født i Paris i 1622, som sønn av en velhavende borger. Hans egentlige navn var Jean-Baptiste Poquelin. 21 år gammel bestemte han seg for å bli skuespiller. Han lærte yrket fra grunnen gjennom 12 år på turne, de siste årene som leder for egen trupp. I 1659 fikk Ludvig XIV se Molière og hans kolleger i «Les precieuses ridicules», som var en stor suksess. Molière nød godt av kongens beskyttelse og kunne flytte virksomheten til Paris. Han giftet seg i 1662 med den tyve år yngre skuespillerinnen Armande Bejart.

Molière skrev farser og leilighetsstykker til underholdning for hoffet, men det er hans store karakterkomedier og satiriske

stykker, som har skaffet ham udødeligheten: «Tartuffe», «Misantropen», «Hustruskolen» «Den adelsgale borger» og «Den innbilt syke» har ofte vært spilt i Norge.

Molière skaffet seg mange fiender ved sine kvasse satirer mot hykleriet i samtiden. Hans temperament gjorde også mange forfattere til hans uvenner, slik at han ikke fikk noen til å skrive for sitt ensemble, men ble nødt til å gjøre det selv. Vi kan takke dette forholdet for flere av hans verker. Han var og ble hele sitt liv en praktisk teatermann som først og fremst skrev stykker for å spille dem. Han døde like etter en forestilling av «Den innbilt syke» i 1673, der han selv hadde spilt tittelrollen.

Don Juan

KOMEDIE AV JEAN BAPTISTE MOLIÈRE

Oversettelse: Carl Frederik Engelstad

Musikk: Finn Ludt

Regi

Terje Mærli

Scenografi

Per Lekang

PERSONENE:

Don Juan Tenorio

Per Theodor Haugen

Don Louis Tenorio, hans far

Thorleif Reiss

Sganarelle, Don Juans tjener

Arne Lie

Donna Elvira

Unni Evjen

Don Carlos hennes brødre

Helge Reiss

Don Alonse

Anders Hatlo

Pierrot, en bondegutt

Ivar Nørve

Charlotte bondepiker

Sidsel Ryen

Mathurine

Merete Moen

Herr Dimanche, kjøpmann

Ole Jørgen Nilsen

En fattig mann

Knut Husebø

Kommandøren

Vegard Hall

La Violette

Gunhild Grunfeld

Forestillingen er tilrettelagt for
Centralteatret.

Duellen i åpningen av 1. akt

og sangen i 2. akt er fra

«Don Juan» av Tirso de Molinas.

Parykker og sminke

Per Hansen

Regiassistent

Bente Lund

Inspisient

Sten Sundberg

Rekvisitter

Karin Mace

Scenemester

Jack Juniszewski

Lys

Finn Lewin og Trond Sætre

Suffløse

Jane Sørebo

Musikere

Einar Iversen og Bjørn Johansen

Per Theodor Haugen som Don Juan

Don Juan.

Mannen som begjærer kvinner, mange kvinner, for mange kvinner, alle kvinner, er ingen elsker. Han kan være forbløffende rik på følelser, han kan til og med ha en hjerne, men han har intet hjerte, han er ingen elsker. Han er for innbilsk til å være intelligent.

Maurice Donnau: Moliere.

Han er så forelsket i seg selv at han kommer til det punkt hvor han ikke lenger ser hvilken skade han utretter, og hvor han betrakter seg selv som den eneste i universet, som er istand til å oppleve glede eller smerte.

Stendal «Werther et Don Juan».

Den som forblir trofast mot en, er grusom mot de andre, jeg med mitt veld av følelser elsker dem alle.

Wolfgang Amadeus Mozart: Don Giovanni.

Han vet alt om kjærlighet, alt som er verd å vite, bortsett fra hvilken rolle hjertet spiller...

Armand Hayem: De Don Juanisme.

Han elsker kvinnene, men er ute av stand til å elske kvinnen.

Gregorio Maranon: Don Juan.

Sidsel Ryen som Charlotte
og Ivar Nørve som Pierrot

Arne Lie som Sganarelle

PA OSLO NYE

fortsetter «JUBILEUMSREVIEN 7 1/2» for fulle hus og stor begeistring, båret oppe av ensembler med Arve Opsahl, Aud Schønemann, Rolf Just Nilsen, Elsa Lystad, Willie Hoel, Kjersti Døvigen, Turid Haaland i spissen. Den vil bli spilt vekslende med teatrets nye komedie-forestilling, italieneren Eduardo Scarpettas folkelivs-skildring «I FILLER OG STAS», som er premiereklar midt i oktober.

Barthold Halle står for regien, og en rekke av teatrets populære kunstnere er betrodd morsomme roller: Aud Schønemann, Elsa

Lystad, Helge Reiss, Arve Opsahl, Willie Hoel, Lillian Lydersen, Eli Anne Linnestad, Gard Øyen for å nevne noen.

Barneteatret har samlet mange fulle hus i Centralteatret med Per Lillo Stenbergs «HURRA FOR FRU JENSEN», riktig et blinkskudd for de yngste teatergjengere, der spenning og humør er ingrediensene.

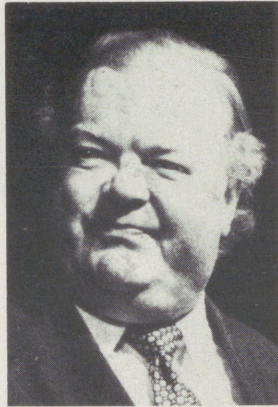
Dukketeatret i Bymuseet på Frogner fortsetter også med en kjærkommen forestilling, «DET BLÅ PINNSVINET», som har vist seg å være til stor glede for de aller, aller yngste teatergjengere.

Arve Opsahl

Elsa Lystad

Willie Hoel

HVA DE ANDRE TEATRENE SPILLER

Nationaltheatret spiller Peder W. Cappelens nye stykke «Kark» i Eva Skølds regi, «Sunshine Boys» av Neil Simon, regi: Kirsten Sørlie, O'Neills «Slott over slott», regi: Arild Brinchmann.

Amfiscenen oppfører et nytt skuespill av Bjørg Vik, «To akter for fem kvinner» med Kirsten Sørlie som instruktør.

Det Norske Teatret fortsetter med Alf Prøysen-forestillingen, «Kjæm du ikveld», innstudert av Barthold Halle. «Måken» av Tsjekov i Tormod Skagestads iscenesettelse.

Scene 2 spiller «Jungelens herre» av Tor Åge Bringsværd, med Svein

Erik Brodal som ansvarlig for regien, og Harold Pinters «Vaktmesteren», regi: Jon Heggedal.

Den Norske Opera har på høst-repertoaret «Tryllefløyten» av Mozart, «Hoffmanns eventyr» av Offenbach, «Rosenkavaleren» av Richard Strauss, og Verdis «Don Carlos».

Balletten presenterer «Månerenen» av Birgit Cullberg, Donya Feuers «Gud lever og har helsen».

I Drammens Teater blir det Norges-premiere på «Ekteskapskandidaten» og «Bajazzo».

